

Міністерство аграрної політики України
Вінницький державний аграрний університет

Кафедра правознавства

МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО

Тимчасова програма для студентів факультету
менеджменту (денної і заочної форм навчання)
зі спеціальності 6.030.601 "Менеджмент організації"
спеціалізація "Правове забезпечення АПК"

Вінниця 2008

УДК 34.001.8

Мельничук О.Ф. Ковальчук С.Я. Міжнародне економічне право. Тимчасова програма для студентів факультету менеджменту денної та заочної форми навчання зі спеціальності 6.030.601 “Менеджмент організацій” спеціалізація “Правове забезпечення АПК”. – Вінниця: ОЦ ВДАУ., 2008. – с.

У даних методичних вказівках розглядаються існуючі тенденції тлумачення і визначення міжнародного економічного права, його принципи і джерела, правовий статус держав, міжнародних організацій та інших суб’єктів міжнародних економічних відносин, а також особливості міжнародно-правового регулювання торгових, валютно-фінансових відносин, відносин у галузі міжнародних перевезень, промислового, сільськогосподарського співробітництва.

Розраховано на студентів факультету менеджменту та викладачів кафедри правознавства Вінницького державного аграрного університету.

Рецензенти: к. ю. н., доцент Скірський І.В.
к. ю. н., доцент Світлак І.І.

Рекомендовано науково-методичною радою Вінницького державного аграрного університету (протокол №
від)

ВСТУП

В процесі міжнародного економічного співробітництва між державами, міжнародними організаціями та іншими учасниками виникають, змінюються (або припиняються) певні відносини, які потребують відповідного регулювання, упорядкування.

Інструментом, засобом цього, як відомо, є правові норми, система яких і становить міжнародне економічне право – самостійну галузь міжнародного права.

Таким чином, міжнародне економічне право є основним нормативним регулятором відносин, які виникають у сфері міжнародного економічного співробітництва.

У складеній програмі висвітлюються існуючі тенденції тлумачення і визначення міжнародного економічного права, його принципи і джерела, правовий статус держав, міжнародних організацій та інших суб'єктів міжнародних економічних відносин.

Розглядаються особливості міжнародно-правового регулювання торгових, валютно-фінансових відносин, відносин у галузі міжнародних перевезень, промислового, сільськогосподарського співробітництва.

Знання майбутніх фахівців міжнародного економічного права сприятиме розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України з іншими державами світу, посиленню її авторитету у міжнародному економічному співробітництві, успішному виконанню зобов'язань у межах міжнародних угод і договорів.

Вивчаючи курс студенти мають знати :

- предмет, метод та джерела навчальної дисципліни;
- діюче законодавство;
- основні принципи і завдання міжнародного економічного права;

- правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні;
- міжнародне торговельне право, міжнародне валютне право, міжнародне транспортне;

уміти:

- орієнтуватися в системі нормативних актів, що регулюють правовідносини в галузі міжнародних відносин;
- застосовувати правові норми;
- узагальнювати практику використання міжнародного економічного права, та робити відповідні висновки за результатами узагальнення;
- пропагувати та тлумачити чинне законодавство щодо регулювання відносин в галузі міжнародних економічних відносин.

Головним завданням вивчення курсу є сприяння формуванню у студентів умінь орієнтування в системі джерел міжнародного права, аналізувати й узагальнювати вивчений матеріал, правильно застосовувати правові норми в практичній діяльності.

ТЕМИ КУРСУ

Тема 1. Поняття та предмет міжнародне економічне право

Міжнародні економічні відносини, їх зміст та значення. Система та особливості міжнародних економічних відносин. Поняття міжнародного економічного права. Концепції міжнародного економічного права. Система міжнародного економічного права.

Тема 2. Джерела міжнародного економічного права

Поняття міжнародного економічного права.
Система джерел міжнародного економічного права. Загальна характеристика міжнародного економічного права.
Міжнародні економічні договори-основне джерело міжнародного економічного права.

Тема 3. Принципи міжнародного економічного права

Поняття та система принципів міжнародного економічного права.
Характеристика основних принципів міжнародного економічного права.
Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права.

Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права

Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права.

Імунітет держави за міжнародним правом.
Державний суверенітет.
Визнання держави.

Тема 5. Міжнародні економічні організації

Поняття міжнародної економічної організації.
Міжнародні економічні організації в системі ООН.
Європейське економічне співтовариство в системі міжнародних економічних організацій.

Привілеї та імунітет міжнародної економічної організації.

Правонаступництво міжнародної економічної організації.

Тема 6. Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їхньої діяльності.

Поняття міжнародної економічної організації та її правовий статус. Роль транснаціональних корпорацій у системі міжнародних економічних відносин.

ТНК та їх роль у системі міжнародних економічних відносин.

Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК.

Тема 7. Міжнародні економічні договори.

Поняття та значення міжнародних економічних договорів.

Правове регулювання відносин у межах міжнародних економічних договорів.

Види міжнародних економічних договорів.

Укладання міжнародних договорів.

Тема 8. Забезпечення виконання міжнародних економічних договорів.

Правові основи забезпечення виконання зобов'язань міжнародних економічних договорів.

Засоби вирішення спорів, що виникають у межах міжнародних економічних договорів. Міжнародний суд і міжнародний арбітраж.

Міжнародний арбітраж – один із засобів розв'язання міжнародних економічних спорів.

Тема 9. Міжнародне торгове право.

Міжнародне торгове право – складова міжнародного економічного права.

Принципи міжнародної торгівлі.

Міжнародні торгові договори (угоди).

Порядок укладання договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Тема 10. Міжнародне валютне право.

Поняття та джерела міжнародного валютного права.

Організаційно-правовий механізм міжнародної валютної системи.

Європейська валютна система. Організація валютно-кредитних відносин.

Тема 11. Міжнародне транспортне право

Поняття та джерела міжнародного транспортного права.

Правове регулювання міжнародних морських перевезень.

Правове регулювання міжнародних річкових перевезень.

Правове регулювання міжнародних залізничних перевезень.

Правове регулювання автомобільних перевезень.

Правове регулювання повітряних перевезень.

Тема 12. Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва.

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва в галузі промисловості.

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства.

Міжнародно-правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.

Тема 13. Укладання та виконання міжнародних економічних договорів України.

Порядок укладання Україною міжнародних економічних договорів.

Виконання міжнародних договорів Україною.

Ратифікація міжнародних економічних договорів.

Тема 14. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Значення правового регулювання

зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Правові основи зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 15. Правове регулювання митної справи в Україні.

Значення митної діяльності та законодавство про неї.

Митний Кодекс України – основа правового регулювання митної справи в Україні.

Правове регулювання обкладання митом товарів та інших предметів.

Тема 16. Питання валютного регулювання.

Загальні положення з питань валютного регулювання.

Правовий режим здійснення операцій з валютними цінностями.

Роль державних органів у сфері валютного регулювання і валютного контролю.

Тема 17. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні

Значення іноземних інвестицій та їх правове регулювання відповідно до законодавства України.

Суть Державної програми заохочення іноземних інвестицій в Україні.

Особливості режиму іноземних інвестицій на території України.

Тема 18. Законодавство України про регулювання вирішення спорів, які виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Загальна характеристика законодавства, що регулює спори у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Основні положення Закону України “Про міжнародний комерційний арбітраж».

Правовий статус Міжнародного комерційного суду та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

Теми семінарських занять

1. Міжнародні економічні відносини, їх зміст та значення.
2. Система джерел міжнародного економічного права.
3. Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права.
4. Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права
5. Європейське економічне співтовариство в системі міжнародних економічних організацій.
6. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК.
7. Правове регулювання відносин у межах міжнародних економічних договорів.
8. Правові основи забезпечення виконання зобов'язань міжнародних економічних договорів.
9. Міжнародне торгове право – складова міжнародного економічного права.
10. Організаційно-правовий механізм міжнародної валютної системи.

11. Правове регулювання повітряних перевезень.
12. Правове регулювання міжнародних морських перевезень.
13. Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства.
14. Правове регулювання митної справи в Україні.
15. Значення іноземних інвестицій та їх правове регулювання відповідно до законодавства України.
16. Правовий статус Міжнародного комерційного суду та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

Орієнтований розподіл часу, %

№	Назва теми	Тривалість занять, % від загальної кількості годин	
		лекції	семінар
1.	Поняття та предмет міжнародне економічне право	3,13	3,13
2.	Джерела міжнародного економічного права регулювання .	3,13	3,13
3.	Принципи міжнародного економічного права	3,13	3,13
4.	Держави як суб'єкти міжнародного економічного права	3.13	3,13

5.	Міжнародні економічні організації	3,13	3,13
6.	Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їхньої діяльності.	3,13	3,13
7.	Укладання та виконання міжнародних економічних договорів України.	3,13	3,13
8.	Забезпечення виконання міжнародних економічних договорів.	3,13	3,13
9.	Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва.	3,13	3,13
10.	Міжнародні економічні організації	3,13	3,13
11.	Міжнародне транспортне право	3,13	3,13
12.	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	3,13	3,13
13.	Питання валютного регулювання.	3,13	3,13

14.	Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні	3,13	3,13
15.	Міжнародне торгове право.	3,13	3,13
16.	Законодавство України про регулювання вирішення спорів, які виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності.	3,13	3,13
	Всього	50	50

Рекомендовані джерела та література

1. Митний кодекс України від 11.06.02 р.
2. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91 р.
3. Закон України “Про міжнародні договори України” від 22.12.93 р.
4. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.97 р.
5. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 20.03.91 р.
6. Указ Президента України “Про додаткові заходи щодо прискорення вступу України до Світової організації торгівлі” від 05.09.01 р.
7. Вельяминов Г. М. Основи международного экономического права. — М.: ТЕИС, 1994.
8. Дахно І. І. Антимонопольне право. — К.: Четверта хвиля, 1998.
9. Дахно І. І. Патентно-лицензионная работа. — К.: Блиц-информ, 1996.
10. Дахно І. І. Патентоведение. — Харьков: Ксилон, 1997.
11. Действующее международное право. — М.: Изд-во Моск. независимого ин-та междунар. права, 1996. — Т. 1—3.
12. Додонов В. Н., Панов В. П., Руліянцев О. Г. Международное право: Словарь-справочник. — М.: ИНФРА-М, 1997.
13. Международное право: Учебник / Под ред. Г. Н. Тункина. — М.: Юрид. лит., 1994.
14. Международное частное право: Действующие нормативные акты. — М.: Изд-во ин-та междунар. права и экономики, 1997.

15. Международное частное право // Сб. документов. — М.: Изд-во "БЕК", 1997.
16. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право. — К.: Либідь, 2000
17. Основы права Европейского Союза: Учеб. пособие / Под ред. С. Ю. Кашкина. — М.: Белье альвы, 1997.
18. Панов В. П. Международное право: Учеб. материалы. — М.: ИНФРА-М, 1997.
19. Тышель А., Функ Я., Хвалей В. Курс международного торгового права. — Минск: Амалфея, 1999.
20. Шлеплер Х.-А. Международные экономические организации: Справочник. — М.: Междунар. отношения, 1999.
21. Шумилов В. М. Международное экономическое право. — М.: Издат.-кон-салтинг. фирма "Де-Ка", 1999.
22. Дахно І.І. Міжнародне економічне право: Курс лекцій. — К.: МАУП, 2000.
23. Зайцева О.Г. Міжнародні організації: прийняття рішень. — М., 1999 р.
24. Международное право: Учебник/Под ред.Г.Н. Тункина. — М.: Юрид. Лит., 1994.
25. Международное частное право: Действующие нормативные акты. — М.: Изд-во ин-та междунар. Права и экономики, 1997.
26. Основы права Европейского Союза: Учеб. Пособие / Под ред. С.Ю. Кашкина. — М.: Белые альвы, 1997.
27. Панов В.П. Международное право: Учеб. материалы. — М.: ИНФРА — М, 1997.
28. Тымченко Л.Д. Международное право: - Харьков: Конрп, 1999 р.

29. Шлеплер Х.А. Международные экономические организации: Справочник. – М.: Междунар. отношения, 1999.
30. Шумилов В.М. Международное экономическое право. – М.: Издат. консалтинг. фирма “Дека”, 1999.

Мельничук О.Ф .Ковальчук С. Я.

МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО

Тимчасова програма для студентів факультету
менеджменту (денної і заочної форм навчання)
зі спеціальності 7.050.201 "Менеджмент організації"
спеціалізація "Правове забезпечення АПК"

Підписано до друку _____. Умовн.–друк. арк. _____.
Формат А5 (148,5х210 мм). Тираж _____. Зам. № _____.

Обчислювальний центр
Вінницького державного аграрного університету
21008, Вінницький район, с. Агрономічне, вул. Сонячна, 3.

